

ET

ET

ET

EUROOPA KOMISJON

Brüssel 20.10.2010
KOM(2010) 584 lõplik

KOMISJONI TEATIS NÕUKOGULE JA EUROOPA PARLAMENDILE

**ELi merendusvaldkonna seireks
ühise teabejagamiskeskonna loomist käsitleva
tegevuskava eelnõu kohta**

KOMISJONI TEATIS NÕUKOGULE JA EUROOPA PARLAMENDILE

ELi merendusvaldkonna seireks ühise teabejagamiskeskonna loomist käsitleva tegevuskava eelnõu kohta

ELi merendusvaldkonna seireks ühise teabejagamiskeskonna loomist käsitlev tegevuskava eelnõu

1. SISSEJUHATUS

15. oktoobril 2009 võttis komisjon vastu teatise¹ „Suund mereseire integreerimisele: ühine teabejagamiskeskond ELi merendusvaldkondadele,” milles on sätestatud juhtpõhimõtted ühise teabejagamiskeskonna („common information sharing environment”, CISE, edaspidi „teabejagamiskeskond”) loomiseks.

Välissuhete nõukogu 17. novembri 2009. aasta järeldustes² kiideti nimetatud teatis heaks ja paluti komisjonil esitada 2010. aasta lõpuks tegevuskava teabejagamiskeskonna etapiviisiliseks loomiseks. Tegevuskava tuleb 2011. aastal teha üksikasjalikumaks, et võtta arvesse katseprojektide tulemused. Komisjonil on ka ülesanne esitada 2013. aastaks hinnang teabejagamiskeskonna rakendamiseks vajalike rahastamisvahendite kohta. Üldasjade nõukogu 14. juuni 2010. aasta järeldustes³ kinnitati taas sama vaatenurka integreeritud merenduspoliitikale.

Käesolev teatis on vastus nõukogu palvele.

Käesolevat tegevuskava eelnõu ette valmistades konsulteeris komisjon liikmesriikide mereseire integreerimise eksperdirühma allrühmaga („liikmesriikide eksperdirühm”), mis vastavalt nõukogu järeldustega antud volitustele toimib koordineerimise foorumina. Märkimisväärse panuse küsimuses ühise arusaama kujundamisele andis see, et kohtumistel osales esindajaid paljudest sektoritest, sealhulgas liikmesriikide kaitsejõududest. Tegevuskava koostamisel pidas komisjon ühendust ka muude valdkondlike rühmadega, näiteks SafeSeaNet'i kõrgetasemelise rühmaga.

Integreeritud mereseire eesmärk on suurendada teadlikkust merel toimuvast tegevusest, mis mõjutab meresõidu ohutust ja turvalisust, piirikontrolli, merereostust ja merekeskkonda, kalanduskontrolli, õiguskorra tagamist, kaitsepoliitikat ning samuti ELi majandushuve, et soodustada mõistlike otsuste tegemist.

¹ KOM(2009) 538 (lõplik).

² http://ec.europa.eu/maritimeaffairs/pdf/external_relations_council_conclusions_17112009_en.pdf.

³ http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/EN/genaff/115184.pdf, lk 16.

Mereseire integreerimise lisandväärtus on ELi liikmesriikide ja Euroopa Majanduspiirkonna riikide valdkondlike kasutajaskondade⁴ teadlikkuse parandamine merendusvaldkonna praegusest olukorrast tänu täiendavatele ja asjakohastele valdkonna- ja piiriülestele seireandmetele, lähtudes teadmishajaduse põhimõttest ning teabe jagamise vajadusest ja vastutusest. Teabe valdaja peaks teabe jagamise vajadust (eelkõige otsese ohu korral) võrdlema teabe jagamata jätmise riskiga. Niisugune suurenenud teadlikkus muudaks liikmesriikide ametiasutuste tegevuse tõhusamaks ja parandaks nende kulutasuvust.

Teabejagamise küsimuse lahendamise kõikehõlmavast Euroopa perspektiivist tagab kõigi kasutajaskondade võrdse esindatuse, nende valdkondlike eesmärkide ja piirangute arvesse võtmise ning selle, et ühise teabejagamiskeskonna väljaarendamine annab ka lisandväärtuse igale valdkondlikule kasutajaskonnale. Lisaks tagatakse ka Euroopa süsteemide kasutamine parimal viisil, mis on samas täielikult kooskõlas lähimuse põhimõttega.

2. TEGEVUSKAVA ÜLEVAADE

Liikmesriikide eksperdirühmaga peetud aruteludest järeldati, et tegevuskava peaks andma juhised sellise detsentraliseeritud teabevahetussüsteemi loomiseks, mis ühendab kõiki kasutajaskondi, nii tsiviil- kui ka sõjalisi asutusi. Teabejagamiskeskonna loomine peaks toimuma paindlikult, võimaldades teha tehnilisi parandusi ja valdkondlikke täiustusi. Teabejagamiskeskonda välja töötades võetakse nõuetekohaselt arvesse olemasolevaid ja kavandatud süsteeme. Samas ei takistata olemasolevate ja kavandatud valdkondlike teabesüsteemide arendamist tingimusel, et võetakse arvesse vajadust koostalitlusvõime järele, mis võimaldab teabevahetust muude süsteemidega. Seejuures tuleks ära kasutada tsiviil-sõjalist koostööd võimaldavatest teabevahetussüsteemidest saadud kogemusi.

Arvestades teabejagamiskeskonna võimalike osalejate arvukust ning õigusraamistike ja võimalike teabevahetussüsteemide mitmekesisust, on väga ebatõenäoline, et igale teabevahetusele teabejagamiskeskonna raames sobiks üks ja ainuke tehniline lahendus. Seepärast tuleks süsteemi ülesehitus kavandada *kulutasuva detsentraliseeritud eri teabekihtide ühendusena*, mis suurendab mereseiresüsteemide tõhusust, täidab olemasolevad teabelüngad kogu Euroopas *ega dubleeri andmeid*.

Teabekihte haldavad seonduva teabe vastavad valdajad liikmesriikide ja ELi tasandil kohaldatavate õigusaktide alusel. Seega järgitakse täiel määral kõnealustes õigusaktides sätestatud riiklike ametiasutuste pädevust ja ka ELi ametite volitusi.

Enamiku kasutajaskondade ühiseid vajadusi arvestades on võimalik saada parem ülevaade merenduse põhiteadmistest, mis tuleb kasuks kõigile kasutajaskondadele. See ülevaade võib koosneda andmetest, mis tulenevad selliste süsteemide ja sensorite kombinatsioonist, mis tuvastavad igas suuruses sihtmärke, olgu nad siis koostööaltid või mitte.

Sellised laevaliikluse põhiaandmed ei ole salastatud ja kõik kasutajaskonnad võivad neid piiranguteta vahetada, tingimusel et rakendatakse vajalikke kaitsemeetmeid.

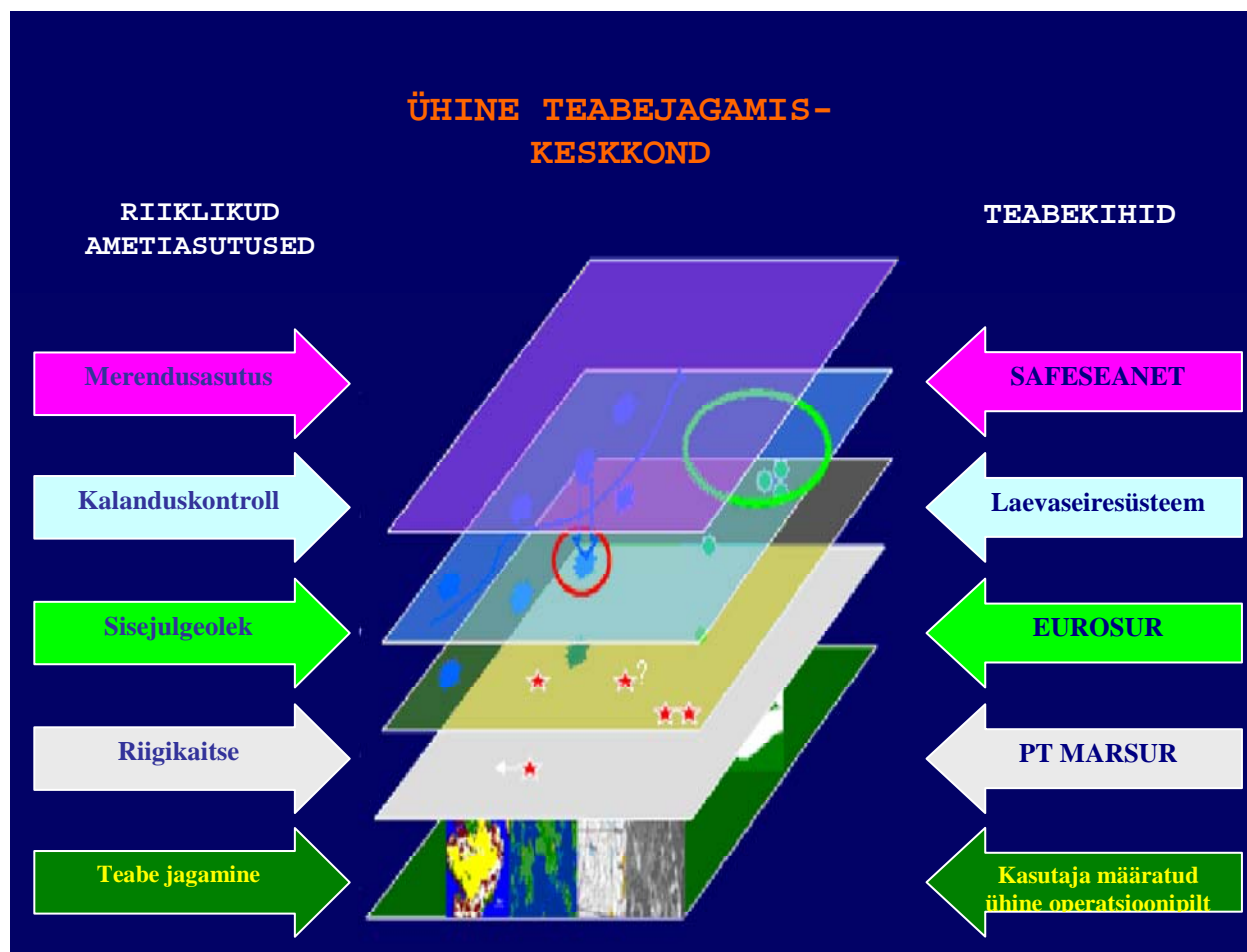
Teatavate kasutajaskondade erivajadused merenduse põhiteadmiste täiendamiseks on järgmised:

⁴ Kõigi kasutajaskondade üksikasjalik loetelu on esitatud punkti 3.1 all ja lisas.

- (a) andmete saamine seoses ebaseadusliku tegevusega ja ohtudega, mis mõjutavad nii ELi sise- kui ka välisjulgeolekut, ja seonduvad iga liiki laevadega. Sellist teavet koguvad peamiselt rannavalve, piirivalve, politseiteenistus ja kaitsejõud;
- (b) kalasaagiga seonduva eriteabe saamine, ühitades seda kalalaevade asukohateabega, et võidelda ebaseadusliku kalapüügi;
- (c) keerukate elektrooniliste andmete saamine kõigi ELi tolliterritooriumile sisenevate ja sealt lahkuvate kaupade kohta, et võimaldada kaupade ohutuse ja turvalisuse eelhindamist.

Osa kasutajaskondade käideldavast teabest on äärmiselt tundlik ja seda võib seega edastada üksnes punktist punkti või turvaliste valdkondlike võrkude kaudu ja vahel. Praegu toimub kasutajaskondade vaheline teabe ja jälitusteabe vahetus kitsalt piiratud ulatuses, mida sageli reguleerivad rahvusvahelised kokkulepped. Teabejagamiskeskonna alusprintsip ei saa seega olema „kõik jagavad kõike”, vaid selle aluseks saab olema põhimõte, et lähtutakse teadmishajadusest ja teabe jagamise vastutusest.

Teabekihtide näidis (ei ole hierarhiline)

Komisjon ja liikmesriikide eksperdirühm peavad teabejagamiskeskonna arendamisel vajalikuks, et kõik kasutajaskonnad oleksid täiel määral kaasatud järgmise kuue sammu väljatöötamise ja mõjuhindangu läbiviimisse.

1. samm – kõikide kasutajaskondade kindlakstegemine: liikmesriigid ja komisjon *teevad kindlaks* teabevahetuse *osalised*. ELi liikmesriikide ja Euroopa Majanduspiirkonna riikide halduskorralduse mitmekesisuse tõttu on oluline keskenduda pigem juba loodud kasutajaskondade „funktsioonidele” kui riiklike ametiasutuste liikidele.

2. samm – andmekogumite kaardistamine ja teabes esinevate lünkade analüüs andmevahetuseks, et tagada teabejagamiskeskonna *lisandväärtus*: a) kaardistades ELi ja riiklikul tasandil juba toimuvaid andmevahetusi ja b) analüüsides teabes esinevaid lünki, et teha kindlaks valdkondlik andmenõudlus, millele pakkumine praegu ei vasta.

3. samm – ühtsed andmete salastatuse kategooriad: lahendamaks probleemi, et valdkondlikud kasutajaskonnad kohaldavad sama liiki andmetele erinevaid salastatuse kategooriaid. Riiklike andmete salastatuse kategooriaid mõjutamata ja teabejagamiskeskonna raames andmevahetuse võimaldamiseks määratletakse 3. sammuga, millised riiklikud salastatuse kategooriaid vastavad üksteisele ja luuakse ühtne alus andmevahetuseks teabejagamiskeskonna raames.

4. samm – teabejagamiskeskonna tugiraamistiku väljatöötamine: sellega määratletakse teabejagamiskeskonna *tehniline tugiraamistik*, seega luuakse ühenduslülid olemasolevate ja kavandatud valdkondlike süsteemide vahel, et võimaldada valdkonnaülest andmevahetust. Selle peaksid välja töötama erinevate valdkondlike kasutajaskondade esindajad, võttes aluseks seitsmenda raamprogrammi ja katseprojektide (nt MARSUNO, BluemassMed, EUROSURI kommunikatsioonivõrgu katseprojekt, GMES, PT MARSUR, SafeSeaNet'il põhinevad katseprojektid) kättesaadavad tulemused.

5. samm – juurdepääsuõiguste loomine: hõlmab erinevatesse valdkondlikesse kasutajaskondadesse kuuluvate *kasutajate õiguste* määratlemist valdkonnaüleseks juurdepääsuks erinevatele andmekogumitele. See seondub üksnes andmetega, mida tuleks vahetada teabejagamiskeskonna kaudu ELis ja Euroopa Majanduspiirkonnas⁵.

6. samm – õigusaktide järgimise tagamine: eesmärk on tagada andmevahetuseks selge *õigusraamistik*, millega määratletakse vähemalt asjaomaste andmete iseloom, andmete esitajate ja vastuvõtjate pädevused ja õigused andmevahetuseks, andmevahetuse eesmärk (ja meetodid), samuti lisatakse vajalikud kaitsemeetmed, pidades silmas (teatavate) andmete konfidentsiaalset iseloomu ja turvet ning vajaduse korral isikuandmete kaitset. Tuleb tuvastada ELi õigusaktides leiduvad andmevahetuse takistused ja peaks uurima lahendusi nende kõrvaldamiseks.

3. SAMMUD TEGEVUSKAVA LOOMISEKS

1. põhimõte: kõiki kasutajaskondi (sh kaitsejõudusid) ühendav lahendus

3.1. 1. samm: kõikide kasutajaskondade kindlakstegemine

Eesmärk: teabejagamiskeskonna liikmete kindlakstegemine

⁵ Århusi konventsiooni kohaselt peab juurdepääs keskkonnaandmetele olema avatud.

Kirjeldus: arvestades, et liikmesriikide ametiasutuste sisekorraldus erineb suuresti, on ettepanek määratleda teabejagamiskeskonnas osalevad kasutajaskonnad järgmiste nende täidetavate „*funktsioonide*” alusel:

- (1) meresõiduohutus⁶ (sh otsing ja pääste), meresõidu turvalisus⁷ ja laevade põhjustatud merereostuse vältimine⁸;
- (2) kalanduskontroll;
- (3) merereostuseks valmisolek ja sellele reageerimine; merekeskkond;
- (4) toll⁹;
- (5) piirikontroll¹⁰;
- (6) õiguskorra tagamine¹¹;
- (7) riigikaitse¹².

Nimetatud funktsioonide suunav kirjeldus on esitatud lisas.

Tegevus: iga liikmesriik peaks määratlema, milline ametiasutus täidab eespool loetletud funktsioone. Ühe funktsiooniga seoses võib määratleda mitu asutust. Selle alusel tunnistatakse need ametiasutused kasutajaskondade liikmeteks ja seega on neil õigus „*saada riiklikul tasandil teavet rahvusvahelistelt, piirkondlikelt, ühenduse, sõjalistelt ja riigisisestelt turvasüsteemidelt ja -mehhanismidelt, ja/või neile teavet anda, lähtudes teadmismajaduse põhimõttest, kooskõlas kasutustingimuste ja kindlaksmääratud kasutusõigustega, et igati saaks endale kujundada olukorrast pildi, mis vastab tema kasutajavajadustele*” (2009. aasta teatise 1. põhimõte).

Iga määratletud asutus täpsustab lisaks, kas ta on seotud mõne riikliku, piirkondliku või Euroopa võrgustikuga ning teeb teatavaks vastava võrgustiku ülejäänud liikmed.

Eelkõige ELi tasandil on 1. funktsioon juba kaetud Euroopa laevaliikluse seire direktiiviga¹³. Kuna süsteem toimib, on selle kasutajad juba kindlaks määratud.

ELi tasandil hakkab 5. funktsiooni täitma Euroopa piiride valvamise süsteem EUROSUR, millega tagatakse liikmesriikidele asjakohane tehniline ja tegevusraamistik, et saada paremat ülevaadet olukorrast liikmesriikide välispiiridel ja suurendada riiklike ametiasutuste reageerimisvõimekust.

⁶ Meresõiduohutus asjaomaste IMO konventsioonide (eelkõige SOLAS, STCW ja COLREG) ja asjaomaste ELi õigusaktide kohaldamisala piires.

⁷ Meresõidu turvalisus SOLAS konventsiooni peatüki XI-2, määruse 725/2004 ja direktiivi 2005/65/EÜ kohaldamisala piires. Määruse 725/2004 artikli 2 kohaselt: „meresõidu turvalisus” — mitmed ennetusabinõud laevade ja sadamarajatiste kaitsmiseks tahtliku õigusvastase tegevuse ohtude eest.

⁸ MARPOL 73/78 konventsioon ja asjaomased ELi õigusaktid.

⁹ Keskendudes kaupade kontrollile.

¹⁰ Keskendudes ebaseadusliku sisserände ja piiriülese kuritegevuse ennetamisele ELi välispiiridel.

¹¹ Keskendudes kuritegevuse / ebaseadusliku tegevuse ennetamisele ja politsei haldustegevusele ELi merendusvaldkonnas.

¹² Vt ka 3. põhimõte allpool.

¹³ Direktiiv 2002/59/EÜ, muudetud direktiiviga 2009/17/EÜ.

6. funktsioon hõlmab laia valdkonda, mis on kaetud eelkõige sisejulgeolekuga seotud kohustustega, mis lasuvad EUROPOLil ja muudel asjaomastel ametitel. Samuti tuleks arvesse võtta EUROSURi võrgustiku andmete integreerimist.

Selle tegevusega paralleelselt koostab komisjon loetelu asjaomaste funktsioonidega seotud vastavatest ELi ametitest/institutsioonidest.

Osalejad: liikmesriigid, komisjon ja vastavad ametid.

Ajakava: 2010. aasta lõpp.

3.2. 2. samm: andmekogumite kaardistamine ja teabes esinevate lünkade analüüs

Eesmärk: teha kindlaks olemasolevad ja tulevased mereseire andmekogumid ja määratleda valdkonnaülese andmevahetuse nõudlus kogu ELis, millele pakkumine hetkel ei vasta. Seda tuleb teostada riiklikul, piirkondlikul ja ELi tasandil.

Kirjeldus: teabejagamiskeskonna jaoks olulised seire- ja järelevalveandmed tuleb leida ELi õiguse alusel loodud ELi ja riiklikest süsteemidest ning samuti riiklike õigusnormide alusel loodud riiklikest ja piirkondlikest süsteemidest. Kaardistades igale kasutajaskonnale kättesaadavad seireandmed ja kasutajaskonna nõudluse teiste kasutajaskondade vastavate andmete järele, on võimalik tuvastada vastavad lüngad mereseireandmete nõudluse ja pakkumise vahel.

Sellise olemasoleva *lünka* tuvastamine näitab, milline *lisandväärtus* kaasneb lünka kõrvaldamisega tulevase valdkonnaülese mereseireandmete üleeuroopalise vahetuse teel.

Tegevus:

a) *andmete kaardistamine*: iga kasutajaskond peaks koostöös oma vastavate tööruhmadega ja ELi ametitega (vajaduse korral) määrama kindlaks asjakohased seireandmed, mida nad hetkel kasutavad (pakkumise kaardistamine) ja nõudluse teiste kasutajaskondade vastavate andmete järele (nõudluse kaardistamine) ning tooma samas välja iga andmekogumi vastava õigusliku aluse ja osutama, kas andmekogum sisaldab teavet, mis seondub isikuandmete või intellektuaalomandi õigustega, või muid õiguslikke piiranguid.

b) *lünkade analüüs*: kaardistamise alusel tuvastatakse lüngad nõudluse ja pakkumise vahel.

Osalejad: liikmesriikide eksperdirühm tihedas koostöös valdkondlike tööruhmadega.

Kõnealust tööd peaks lihtsustama ajutine valdkondadevaheline tehniline nõuanderühm („Technical Advisory Group”, TAG), kuhu kuuluvad iga kasutajaskonna esindajad, BluemassMedi ja MARSUNO esindaja ja ka asjassepuutuvad ELi ametid ja algatused. Iga ekspert peaks jagama kõiki valdkonna arenguga seotud teadmisi. Tehniline nõuanderühm loob struktuuri eespool nimetatud andmenõudluse ja -pakkumise kaardistamiseks ja selle alusel saavad kasutajaskonnad sisestada oma andmed. Nõuanderühma tööd peaks hõlbustama Euroopa Komisjoni Teadusuuringute Ühiskeskus, kasutades parimal viisil ära ELi tasandi praeguseid ja kavandatud algatusi. Tehtud edusammudest tuleks teavitada liikmesriikide eksperdirühma.

Ajakava: 2011. aasta lõpp.

2. põhimõte: koostalitlusvõime tehnilise raamistiku loomine – olemasolevate süsteemide kasutamine parimal viisil, kuid ettenähtud (punktist punkti) ühenduste säilitamine teatavate andmeliikide jaoks

3.3. 3. samm: ühtsed andmete salastatuse kategooriad

Eesmärk: valdkonnaülese teabevahetuse lihtsustamiseks peaksid kasutajaskonnad töötama välja ühtse arusaama salastatuse kategooriate määramisest.

Kirjeldus: tingituna asjaolust, et teabejagamiskeskond peaks olema erinevate kasutajaskondade vaheline edastusvahend, mitte (tsentraliseeritud) platvorm vahetatavate andmete salvestamiseks, vastutab iga kasutajaskond ka edaspidi oma andmete kogumise ja salvestamise eest oma valdkondlike süsteemide abil ja oma turvastandardite kohaselt. See aga tekitab probleemi, et erinevad kasutajaskonnad võivad samadele andmekogumitele kohaldada erinevaid salastatuse kategooriaid. Selleks, et luua piisav usaldus detsentraliseeritud ja valdkonnaüleisel viisil andmevahetuseks, on vaja töötada välja ühtne arusaam salastatuse kategooriatest. Tuleks kohaldada nõukogu ja Euroopa Komisjoni õigusaktidega¹⁴ kehtestatud üldtunnustatud andmete salastatuse kategooriaid.

Tegevus: valdkonnaülese teabevahetuse lihtsustamiseks ühtse ontoloogia loomine, et samadel andmetel oleks sama või võrreldav kategooria. See peaks toimuma kahes etapis:

- (2) võrdlev ülevaade *andmete salastatuse kategooriate* (nt „EU Restricted”, „EU Confidential” jne) määramisest asjaomastele andmekogumitele. Kõnealused kategooriad kajastuvad tulevases määratlemistöös;
- (3) kasutajaskonnad peaksid vaatama üle oma kehtivad tavad seoses erinevate andmete salastatuse kategooriate määramisega asjaomastele andmekogumitele.

Osalejad:

esimese etapi peaks teostama liikmesriikide eksperdirühm eespool nimetatud tehnilise nõuanderühma toel.

Teise etapi peaksid läbi viima asjaomased kasutajaskonnad vastavate ekspertide töörühmade ja vajaduse korral ELi ametite toel, võttes arvesse muid asjaomaseid algatusi, näiteks käimasolevaid katseprojekte. Seejuures peaksid kasutajaskondadele olema abiks mereseire integreerimist käsitlevad MARSUNO ja BluemassMedi katseprojektid.

Ajakava:

1. etapp: 2011

2. etapp: 2012. aasta esimene kvartal.

¹⁴ Komisjoni 29. novembri 2001. aasta otsus, EÜT L 317, 3.12.2001, muudetud. Nimetatud komisjoni otsus põhineb nõukogu 19. märtsi 2001. aasta otsustel, EÜT L 101, 11.4.2001, muudetud.

3.4. 4. samm: teabejagamiskeskonna tugiraamistiku väljatöötamine

Eesmärk: koostalitlusvõimeliste teenuste ja ühise tehnilise keele loomine, et vahetada mereseireandmeid tsentraliseeritud viisil.

Lisatähelepanu tuleks pöörata teabejagamiskeskonna üldise IT-turbe tagamisele ja arendamisele.

Kirjeldus: Kui 2. sammu raames on määratletud vahetatavad andmed, tuleks andmevahetuseks luua parimad tehnilised lahendused.

Asjaomaste süsteemide vahelise andmevahetuse koostalitlusvõime tagamiseks võiks töötada välja *ühise informaatika keelele käsituse*. Sellise käsituse alusel võiksid kasutajaskonnad *tõlkida* oma süsteemidest pärinevad andmed *ühiselt kokkulepitud vormi*, mis on kättesaadav kõigile kasutajaskondadele ja mida saavad lugeda kõik võrgustikule juurdepääsuõigust omavad arvutisüsteemid. Teataval määral võiks avatud lähtekoodil põhineva lahenduse raames töötada ühiselt välja ühist vajalikku tarkvara.

Sellisel andmevahetuse käsitusel oleksid järgmised eelised:

- (1) see võimaldab luua ühist teabejagamiskeskonda *suhteliselt lihtsal* viisil (vältides erinevate seiresüsteemide suuremahulist ühtlustamist) ja samm-sammult, alustades teabest, mida saab lihtsamini jagada;
- (2) mõju erinevate partnerite olemasolevatele süsteemidele on piiratud, st lisada tuleb moodul, millega veebiteenused nõutavaid andmeid kätte saavad;
- (3) suund avatud lähtekoodiga tarkvara arendamisele võimaldab vastavalt tulevastele vajadustele igal ajal *ühist informaatika keelt* täiustada. Seega välditakse mitmete kallite ja tarbetute uuenduste tegemist ning seotust pakkujaga ja soodustatakse ühise huviga kasutajaskondade loomist.

Muudes olukordades võib aga vaja minna andmevahetust ja koostalitlusvõimet lähtuvalt sellistest meetoditest ja menetlustest, mis ei ole kavandatud lahendusega ette nähtud (nt reaajas edastatavate (iseäranis salastatud iseloomuga) andmete puhul või kui andmeid võetakse vastu üheaegselt pikkade kauguste tagant). Sellistel puhkudel võib vaja minna erinevaid meetodeid (nt satelliittehnoloogial põhinevaid), võttes arvesse rahvusvahelisi andmestandardeid, nt ÜRO kaubanduse andmelementide kataloogis (UNTDDED) sisalduvaid, asjaomastest teadusuuringute ja tehnoloogiaarenduse projektidest saadud praktilisi kogemusi ja juba väljatöötatud sõjalise teabe vahetussüsteeme. Teabejagamiskeskonna tehnoloogilise baasi tugevdamiseks võib olla kasu ka selliste käimasolevate teadusprojektide tulemustest, mis on seotud Euroopa tööstuse konkurentsivõime tugevdamisega, arendades näiteks asjakohaseid koostalitlusvõime standardeid.

Tegevus: eespool nimetatud tehnilise nõuanderühma ülesanne on määratleda pakutavad ja kasutajaskondadega arutatavad lahendused. Tehtud edusammudest tuleks teavitada liikmesriikide eksperdirühma.

Osalejad: tehniline nõuanderühm, liikmesriikide eksperdirühm ja valdkondlikud töörühmad.

Ajakava: 2012.

3. põhimõte: tsiviil-/sõjaline koostöö

Teabejagamiskeskonna väljatöötamises peavad osalema kaitsejõud. Selleks peavad liikmesriigid 1. sammu raames kindlaks määrama oma vastavad riigiasutused. Liikmesriigid peaksid seega tagama, et nende sõjalised asutused osalevad jätkuvalt tegevuskava väljatöötamises, osaledes komisjoni loodud liikmesriikide mereseire integreerimise eksperdirühma allrühma töös. Euroopa Kaitseagentuur (EDA) osaleb asjaomase ametina liikmesriikide eksperdirühma ja tehnilise nõuanderühma töös, rakendades oma teadmisi mereseire projektimeeskonnas (PT-Marsur).

EDA eksperdirühma 26. aprillil 2010 avaldatud aruanne mõjutab märkimisväärselt koostöö parandamist ühise julgeoleku- ja kaitsepoliitika (ÜJKP) ning tsiviilasutuste mereseirega seotud osaliste vahel, eelkõige seoses teabevahetusega.

4. põhimõte: konkreetsed õigusaktid

3.5. 5. samm: juurdepääsuõiguste määratlemine

Eesmärk: 5. sammuga määratletakse kasutajaskondade üksteise andmetele juurdepääsu õigused.

Kirjeldus: eelnevate sammude alusel peaksid kõik kasutajaskonnad looma juurdepääsuõigused, mida soovitakse teistele kasutajaskondadele anda seoses selliste andmekogumitega (ELi või riiklikud andmed), mida soovitakse jagada ja millele teised kasutajaskonnad sooviksid ligi pääseda.

Kasutajate juurdepääsuõigused tuleb ühtlustada ja ajakohastada. Eriolukordade lahendamiseks hallatakse juurdepääsuõigusi dünaamiliselt teabevaldajate poolt ja süsteemiga võib kaasneda võimalus eriolukorras õiguste ajutiselt peatamiseks või ajutiste täiendavate õiguste andmiseks.

Tegevus: tehnilise nõuanderühma koostatud vormi alusel teatavad kasutajaskonnad oma kavatsusest jagada oma andmete teatavaid kogumeid teiste kasutajaskondadega, võttes aluseks eespool nimetatud lünkade analüüsiga määratletud andmenõudluse. Kuna teabejagamiskeskond ei ole platvorm andmete salvestamiseks, vaid vahend nende edastamiseks punktist punkti, tuleb uurida, millisel määral saab teabejagamiskeskonna kaudu toimuvaks valdkonnaüleseks andmevahetuseks kasutada olemasolevaid valdkondlike andmete poliitikaid. Tehniline nõuanderühm koondab kasutajaskondade esitatud ettepanekud põhjalikku ülevaattetabelisse. Komisjon esitab selle tabeli liikmesriikide eksperdirühmale kinnitamiseks.

Sellisel käsitusel on järgmised tulemused:

- (1) kõik kasutajaskonnad ühendatakse teadmisi/jagamisvajaduse loogika alusel;
- (2) koostalitusvõime raamistik ei ole hierarhiline;
- (3) paindlik teabejagamiskeskond, mis võimaldab liikmesriikidel sisestada vajadusel riiklikke/piirkondlikke andmeid;
- (4) ühtne arusaam andmete salastatuse kategooriate määramisest;
- (5) kulutasuvus, kuna samu andmeid kasutatakse mitmel eesmärgil.

Osalejad: tehniline nõuanderühm, valdkondlikud töörühmad tihedas koostöös liikmesriikide eksperdirühmaga.

Ajakava: 2012.

3.6. 6. samm: sidusa õigusliku raamistiku loomine

Eesmärk: tagada, et andmeid vahetatakse nõuetekohase õigusraamistiku kohaselt.

Kirjeldus: 2011. aasta lõpuks peaksid katseprojektid andma esialgse ülevaate andmevahetuse õiguslikest, halduslikest ja tehnilistest takistustest, parimatest tavadest vahetuse edendamiseks ning tuvastama, kuidas vastata konfidentsiaalsuse ja teabevahetuse nõuetele. Seega on käesoleva sammu eesmärk tagada, et igaks andmevahetuseks oleks selge raamistik andmevahetuse osaliste vastavate õiguste ja kohustuste kohta. Samaaegselt tuleks vajalikku tähelepanu pöörata ka muudele õigusküsimustele, nagu näiteks andmete konfidentsiaalsus, intellektuaalomandi õigused, isikuandmete kaitse ning ka andmete omandiõigus riiklike ja rahvusvaheliste õigusaktide kohaselt.

Tegevus: tuleb tuvastada, millised teabevahetusnõuded on juba kaetud rahvusvahelise või ELi õigusraamistikuga ja millised tuleb veel kehtestada uue (uute) õigusraamistiku (õigusraamistike) alusel.

Osalejad: liikmesriikide eksperdirühm koostöös valdkondlike eksperdirühmadega.

3.7. Mõjuhindang, sh finantsmõju hinnang

Komisjon teostab mõjuhindangu käesoleva tegevuskava sammude 1–6 alusel enne teabejagamiskeskonna rakendamist käsitleva ettepaneku esitamist nõukogule ja Euroopa Parlamendile. Komisjon kehtestab liikmesriikidele ja asjaomastele ELi ametitele sobiva ajakava teabejagamiskeskonna rakendamiseks.

Selle tagamiseks, et liit tegutseb talle liikmesriikide poolt aluslepingutega antud pädevuse piires, nagu on sätestatud Euroopa Liidu lepingu artiklis 5, ei kaasata tegevuskavasse ega komisjoni ettepanekusse tegevusi, mis seonduvad riikide pädevusse kuuluvate küsimustega (nt 2. samm).

Ajakava: tegevuskava eelnõu erinevad sammud ning eelkõige liikmesriikide eksperdirühma ja valdkondlike töörühmade raames tehtav töö peaksid olema mõjuhindangu ettevalmistavad osad. Mõjuhindangu lõppversiooni koostamine peaks leidma aset 2013. aastal.

4. KOKKUVÕTE

Käesoleva tegevuskava eelnõuga kehtestatakse paindlik samm-sammuline kava detsentraliseeritud teabejagamiskeskonna loomisele, milles kajastub nõukogu nõudel ulatuslik konsulteerimine liikmesriikide eksperdirühmaga.

Tõhus rakendamine sõltub erinevate sammude raames määratletud osalejate panusest. Komisjon tagab tegevuskava sidusa rakendamise. Komisjon ja liikmesriigid peaksid sellise sidususe tagama ka valdkondlike töörühmade töös. Liikmesriikide eksperdirühm tahab mereseire integreerimise protsessi üldise sidususe.

MARSUNO ja BlueMassMedi katseprojektide raames peaksid liikmesriigid täiendavalt kaaluma, millisel määral järgitaks teabejagamiskeskonna puhul piirkondlikku strateegiat, ja järeldused tuleks esitada komisjoni loodud liikmesriikide eksperdirühma allrühmale. Kõnealune rühm arutleb ka, millisel määral ja mil moel võiksid kandidaatriigid ja potentsiaalsed kandidaatriigid selle algatusega integratsiooniprotsessi asjakohases etapis liituda. Tulevikus võib täiendavalt kaaluda ka teatavate kolmandate riikide vastavat osalust. Komisjoni nõudel vaadatakse käesolev tegevuskava läbi 2011. aasta lõpus.

LISA

Teabejagamiskeskonna liikmed (kasutajaskonnad)	Teabejagamiskeskonna järelevalve- ja tugifunktsioonid
1. Meresõiduohutus (sh otsing ja pääste), meresõidu turvalisus ja laevade põhjustatud merereostuse vältimine	<p>Ohutust ja laevade (ehitus, seadmed, meeskond/reisijad, last) põhjustatud merereostuse vältimist käsitlevate eeskirjade järgimise järelevalve; jõustamistegevuse toetamine</p> <p>Meresõiduohutust (laevaliikluse ohutust) käsitlevate eeskirjade järgimise järelevalve; jõustamistegevuse toetamine</p> <p>Laevade turvalisust käsitlevate eeskirjade järgimise järelevalve; jõustamistegevuse toetamine</p> <p>Ohutu ja tõhusa laevaliikluse sujuvuse toetamine; laevaliikluse korraldamine</p> <p>Merehädas olevate laevade/inimeste varajane avastamine/kindlakstegemine; kiirreageerimisoperatsioonide (otsing ja pääste, vara päästmine, varjumispaik) toetamine</p> <p>Meresõidu turvalisuse ohtude varajane avastamine/kindlakstegemine, SOLAS konventsiooni peatüki XI-2, kohaldamisala piires; kiirreageerimisoperatsioonide toetamine</p> <p>Piraatluse ohtude / piraatlusjuhtumite või relvastatud röövimiste varajane avastamine/kindlakstegemine; kiirreageerimisoperatsioonide toetamine</p>
2. Kalanduskontroll	<p>Kalanduseeskirjade järgimise järelevalve; jõustamistegevuse toetamine</p> <p>Ebaseadusliku kalapüügi või kala ebaseadusliku lossimise varajane avastamine/kindlakstegemine; kiirreageerimisoperatsioonide toetamine</p>
3. Merereostuseks valmisolek ja sellele reageerimine; merekeskkond	<p>Merekeskkonna kaitset käsitlevate eeskirjade järgimise järelevalve; jõustamistegevuse toetamine</p> <p>Võimalikku keskkonnamõju omavate intsidentide/õnnetuste varajane avastamine/kindlakstegemine; reostustõrjeoperatsioonide toetamine</p>
4. Toll	<p>Kaupade impordi, ekspordi ja liikumise suhtes kohaldatavate tollieeskirjade järgimise järelevalve; jõustamistegevuse toetamine</p> <p>Salakaubaveo (narkootikumid, relvad jne) varajane avastamine/kindlakstegemine; kiirreageerimisoperatsioonide toetamine</p>
5. Piirikontroll	<p>Immigratsiooni ja piiriületust käsitlevate eeskirjade järgimise järelevalve; jõustamistegevuse toetamine</p> <p>ebaseadusliku sissepääsu või inimkaubanduse juhtumite varajane avastamine/kindlakstegemine; kiirreageerimisoperatsioonide toetamine</p>
6. Õiguskorra tagamine	<p>Kohaldatavate õigusaktide järgimise järelevalve merepiirkondades, kus asjaomastel osapooltel on kontrolli- ja rakenduspädevus ning jõustamistegevuse ja/või kiirreageerimisoperatsioonide toetamine</p>

7. Riigikaitse	Järelevalve eesmärgiga toetada üldiseid riigikaitse ülesandeid nagu: <ul style="list-style-type: none">• riikliku suveräänsuse tagamine merel;• võitlus terrorismi ja muu vaenuliku tegevusega väljaspool ELi;• muud Euroopa Liidu lepingu artiklites 42 ja 43 määratletud ühise julgeoleku- ja kaitsepoliitika ülesanded
-----------------------	---

KASUTATUD TERMINID

BluemassMed:	„Blue Maritime Surveillance System Med”, Euroopa Komisjoni kaasrahastatud mereseire integreerimise katseprojekt
CISE:	ELi merendusvaldkonna ühine teabejagamiskeskond
ÜJKP:	ühine julgeoleku- ja kaitsepoliitika
EDA:	Euroopa Kaitseagentuur
EUROPOL:	Euroopa Politseiamet (Euroopa õiguskaitseasutus)
EUROSUR:	Euroopa piiride valvamise süsteem
GMES:	ülemaailmne keskkonna- ja turvaseire on Euroopa algatus Maa seire alase Euroopa pädevuse loomiseks
MARSUNO:	„Maritime Surveillance in the Northern European Sea Basins” (Põhja-Euroopa merepiirkondades teostatav mereseire), Euroopa Komisjoni kaasrahastatud mereseire integreerimise katseprojekt
PT MARSUR:	„Project Team Maritime Surveillance ”(mereseire projektimeeskond) – mereseire võrgustikku käsitlev EDA projekt
SafeSeaNet:	„Safe Sea Network”; Euroopa platvorm merendusandmete vahetuseks liikmesriikide meretranspordiametite vahel
SOLAS:	rahvusvaheline konventsioon inimeste ohutusest merel
TAG:	tehniline nõuanderühm; rühma kuuluvad kõigi asjaomaste mereseire kasutajaskondade esindajad; Euroopa Komisjoni juhtimisel toetab tehniline nõuanderühm tegevuskava eelnõu väljatöötamist tehniliselt, eesmärgiga luua teabejagamiskeskond
VMS:	kalandusvaldkonnas kasutatav satelliitsidel põhinev laevaseiresüsteem
EDA eksperdirühm:	viiest admiralist koosnev meeskond, kes esitas EDA juhtorganile aruande selle kohta, kuidas mereseire toetab ÜJKP-d